श्रुत्यर्थमनुविधित्सताचार्येण ज्योतिष्टोमोऽनुविहितः इदानीं श्रुतिमन्त्रपाठा-
वसरप्राप्तो द्वादशाहोऽनुविधीयते ।

ज्योतिष्टोमधर्मा एकाहद्वादशाहयोस्तद्गुणदर्शनात् ॥१॥ ज्योतिष्टोमशब्देन उपांश्वादिहारियोजनपर्यन्तो ग्रहयज्ञाभ्यासोऽभिधीयते · ज्योतींषि यस्य स्तोमाः स ज्योतिष्टोमः स्तोमैर्ह्यसौ द्योत्यत इति · ते च सोमयागस्य स्तोमाः तस्माज्ज्योतिष्टोमशब्देन सोमयागोऽभिधीयते । सं° धर्मशब्देनाङ्गान्युच्यन्ते · ते सर्वेष्वेकाहेषु द्वादशाहे च भवन्ति · कस्मात् तद्गु°नात् तद्गुणानां ज्योतिष्टोमाङ्गानां गुणास्तत्र दृश्यन्ते तस्या [आ]वृच्चत्र होता°रेयुरिति (५.१.३.४) एकाहे वाजपेये ।

प्रथमस्य व्रात्यस्तोमसाद्यःक्रेषु वचनात् ॥२॥ व्रात्यस्तोमादिषु प्र°स्य धर्मा उत्तरेषु प्रवर्तन्ते न ज्योतिष्टोमिकाः · कुतः व°नात् उच्यतेऽनेनेति वचनं नामधेयम् नामधेयादित्यर्थः तुल्यनामत्वात्तत्रैव प्रतीतिर्भवति[1] प्रतीत्या च धर्मसम्बन्धो भवति नान्यथेति ।

अग्निष्टुत्सु चैके ॥३॥ सं° प्रतिकाममग्निष्टुतां भेदः (२२.४.२१) · प्रथमस्याग्निष्टुतो धर्माः द्वितीयादिषु प्रवर्तन्ते [इति] एके आहुः ।

द्वादशाहः सत्त्रमहीनश्च ॥४॥ सं° सत्त्ररूपः अहीनरूपश्च भवति द्विविधः ।

आसतऽउपयन्तीति सत्त्रलिङ्गं यजतऽइत्यहीनस्य ॥५॥ अत्र विशेषमाह · द्वादशाहमृद्धिकामा उपेयुरिति तथा त्रयोदशरात्रमासीरन्निति सत्त्रलिङ्गम् · द्वादशाहेन प्रजाकामं याजयेदित्यहीनलिङ्गम् । अस्यानुकथनप्रयोजनम् सत्त्रे सत्त्रात्मको धर्मो दातृत्वेन प्रवर्तते अहीने चाहीनात्मकः ।

---

१) Thus D. प्रवृत्तिर्भ° K.